

~~I. 3634~~, A 2268d

~~A 249.~~

Tõnisson'i
UBD=raamat.

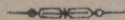

üheljas trükk.

Trükitud M. Tõnisson'i kuluaga.

Tõnisson'i

ABD=raamat.

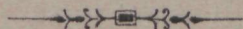
A b d e g h i j k l m n o
p r s s t u w ä ö ö ü

A B D E G H

I R Q M N D

P R S T U W

Ä Ö Ö Ü.

Trükitud M. Tõnisson'i kuluga.

23840

Печатать дозволено духовною цензурою.

Рига, 16-го Октября 1889 г.

№ 61.

Цензорь, Протоіерей І. Линденбергъ.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 20 Ноября 1893 г.

Печатано въ Типог. А. Зейдельберга въ Вейсенштейнѣ.

Lapse õpetajale juhatusesks.

Tähtede ja lugemise õpetus algab kolmandama lehekülje pealt. Esimese lehekülje peal olevad veikejed ja suure tähed on raamatu nime kaunistamiseks pantud. Päevast õpetatagu lapsel üks ainuke tükk; kui ta ühe päevaga mõnda tükki heaste selgeks ei saa, siis võib selle jaoks teist päeva veel abiks võtta. Lapsel peitagu õppimist igapidi armsaks teha; õpetajal seisku alati meeles: „Arm jõuab enam kui hirm.“ Ühe puhuga ei või last kauemini õpetada, kui kümme minutid; siis peitagu vahet ja lastagu teda muud tööd teha ehk mängida; siis algagu jälle õppimine, siis vahet ja n. e. kuni selle päeva tükk õige selge on. Mida noorem laps, seda lühem olgu õpetamise aeg. — Kõige kergem õpetamise viis on healetamine, kus lapsel tähtede helid ehk healed nõnda kätte õpetatakse, nagu nad sõnades helisewad. Kes seda viisi tunneb, see õpetagu lugemise osakese ees otjas oleva kolme ehk nelja tähe healed esite heaste selgeks, kinnitagu neid edasitagaasi küsimistega ja lastu siis last helina järele sõnu kofku seabida; kus tarwis seal parandagu ja aidaku ise kõrvalt ka. Tähtede helina tutvuustamiseks awalban siin mõned üksikud sõnad näituseks, milledes lugeja nende tähtede heli tähele pangu, mis teistest jämedamini on trükitud. Need sõnad on: „**konn**, **kamm**, **wurr**, **kehr**, **küll**, **kes**, **sai**, **pütt**, **aed**, **wõib**, **kapp**, **ja**, **jah**, **luff**, **aeg**; — täis healeliste tähtede a e i o u ä ö ü ö helid on ehk lugejale juba enne tuttatwad, sest et nad oma nimebega enamiste ühesugused on; üksnes „u i ü“ helid on üksikult ilmudes tumedamad kui paaris olles. Näituseks **tuul**, **tule**, **siin**, **sinu**, **süda**, **süüd**, (süid) j. n. e. — Kes healetamisega toime ei saa, see õpetagu **sell** viisil, mis temal heasti tuttav on. Õppimise osades awalbatud sõnade arusaamine ning õieti rääkimine, iseäranis 22-sest — 34-ma tükini, olgu lapse juhatajal igapidi selge, et ta last kõwa ja pehme, pika ja lühikeste sõnade wahel kindlat wahet lasew teha, siis on sellest õige lugemisele ja kirjutamisele jäedaw kasu.

M. Tõnisson.

1.

i u o a

i u o a

i o a u o i a

u o u ui a

ai o oi a au

ui ai au oi.

ui ai au oi.

e n m

e

n

m

e u n a m o

ui nui ai e

ei o on an,

anna ae!

anna

ae!

3.

r w l

r

w

l

r e w n l o

r w l u i ui

wui rui a wai ei

rein, wai on lai.

wai on lai.

S f t d

s f t d

r m f n t ft s d

ui sui se fest ta

tai alt mul ful,

muld on must.

muld on must.

5.

b p h

b

p

h

**t s d w h p b h p b ui
tuid tuim ei leib hein ai
pai waid wait, pai eit!**

pai eit!

6.

f i g

f

i

g

**h d f g i k al alg ja jah
wai wait af waf aeg aed
us, kus on wait?**

kus on wait?

7.

ä ö ü ii

ä ö ü ii

ä d ö ü j o r ü f o ois sõi jõi
wõi ö kõi iir müir küir ä ai jai
jalg jalk järg järk, mai sõi woid.

mai sõi woid.

8.

aa uu ii ee oo

aa uu ii ee oo

aas maas uus kuus siis wiis ees mees
tool sool tool kuul tuul kaal kiil wiil,
suur mees on siin maas.

suur mees on siin maas.

9.

ää öö öö üü

äär, wäär, fäär, rōom, fōom, mōof,
 föof, föof, löof, müür eht müir, nüüd
 eht nüid, süüd eht süid, püüd eht püid,
 must nööp, uus äär.

10.

rr ll mm nn ss tt ff pp

wurr, mürr, firr, forr, toll, loll, küll,
 tamm, samm, konn, önn, lass, fass,
 rott, kott, lott, tiff, töt-ta et-te!
 lük-fa kin-ni! mää-ri wak-fa!

11.

ae ea eu ue oe

aeg, aed, waew, faew, laew, hea, pea,
 tead, head, teud, tued eht toed, lued eht
 loed, moed, poeg, fass löi foe-ra, firp
 far-gas pulk suus.

12.

öe õu äe öe üe

öed, sõel, tõel, õun, lõug, tõud, käes,
wäes, päew, näeb, süed eht sõed, üel=tud,
kül=mad süed on mus=tad, sõel on arm.

13.

a b d e g h i j k l m n
o p r s t u w ä ö ü

alg, efs, haud, jook, koer, lõim, nurm,
paks, raud, suust, kõis, mõib, wärw,
küis, kuus, tööd, laps pu=hub pil=li.

14.

			
o	ö	ü	u
			

Org on lai. Ö=lus wae=wab. Ü=de
nöe=lub. Ohk lii=gub. Ööpik laulab.
U=ba õit=seb. Ufs keer=leb. Uur tik=sub.

15.

Ü	W	T	P
<small>ü</small>	<small>w</small>	<small>t</small>	<small>p</small>
<i>U</i>	<i>W</i>	<i>T</i>	<i>P</i>

Üks ja kaks. Üür on kal-lis. We-fi
 woo-lab. Wõi su-lab. Taim kas-wab.
 Tu-li põ-leb. Tuul pu-hub. Pee-ter
 lau-lab. Tä-di kee-dab putru.

16.

R	B	S
<small>r</small>	<small>b</small>	<small>s</small>
<i>R</i>	<i>B</i>	<i>S</i>

Ra-tas wee-reb. Rein lau-lab. Ruun
 hir-nub. Rasw til-gub. Bruu-no on poi-si
 ni-mi. Sant ker-jab. Sääsk kiu-nub.

17.

L	E	I
<small>l</small>	<small>e</small>	<small>i</small>
<i>L</i>	<i>E</i>	<i>I</i>

Lind lau-lab. Li-na kas-wab. Laps

õ=piib. E=ma teeb tööd. E=wa e=hib.
 In=gel wal=wab. Iln on tä=na wä=ga
 i=lus. I=gal lil=lel i=se lõhn.

18.

R	S	U
r	s	u
<i>R</i>	<i>S</i>	<i>U</i>

Rover jook=seb. Kass kar=gab. Hiir
 hüp=pab. Ka=ru mü=rab. Arm ai=
 tab. Hunt on ti=ge. Wen=na ni=mi
 on Au=ton. Ur=mas=ta õi=gust!

19.

Ä	N	M
ä	n	m
<i>Ä</i>	<i>N</i>	<i>M</i>

Äär on peh=me. Ämm lau=lab. Koo=rit
 sõi=dab. Kool len=dab. Me=si on ma=gus.
 Muht on wa=lus. Mart loi=kab puud. Mu=
 ri u=ri=seb.

20.

J	D	G
i	d	g
j	D	G

Ja-an. Jaak. Juu= li on röe-mus. Donn
on jõe ni-mi. Gloo-bus on maa ku=ju. Jü=
ri lueb. Ju-ta nu-tab är-das-te.

21.

A	B	D	E	G	H	J	K	L	M	N
O	P	R	S	T	U	W	X	Y	Z	Ü

Ants. Ge-wa. Hind-ref. Jaa-mus. Kai.
Ke-ti. Peet. Tiit. Mir-ti. Wee-ra. Die.
Kul-la Kein ae! Rott läfs kot-ti.

(Tähen-dus: Kirjutuse tähte-de kor-damine on 28-ma lehekülje peal.)

22.

aed,	ait,	jälg,	jält,	järg,	järf,	fürg,
furf,	ting,	fink,	fuld,	fult,	laud,	laut,
laug,	lauf,	lind,	lint,	märg,	märf,	pang,
panf,	fild,	filt,	färg,	färf,	woid,	wöit.

23.

kes,	kees,	kepp,	keeb,	kus,	kuus,	kas,
kaas,	kupp,	kuub,	kell,	keel,	Mall,	maal,
mull,	muul,	mutt,	muud,	pott,	pood,	rott,
rood,	sapp,	saab,	will,	wiil,	wett,	weed.

24.

haff,	haaf,	jutt,	juut,	latt,	laat,	loff,
foof,	luff,	luuf,	piff,	piif,	patt,	paat,
pits,	piits,	ropp,	roop,	sepp,	seep,	tatt,
taat,	tiff,	tiif,	utt,	uut,	west,	weest,
watt,	waat.					

25.

feed,	fett,	kuud,	kuut,	loog,	loof,
laad,	laat,	liig,	liif,	raag,	raaf,
riid,	riit,	saad,	saat,	saag,	saaf,
siid,	siit,	sööd,	sööt,	toob,	toop,
tood,	toot,	wiid,	wiit.		

26.

hal=bi, hal=pi, jär=gu, jär=ku, ka=na, kan=na,
 ka=si, kas=si, kol=gu, kol=ku, koi=du, koi=tu,
 la=meh, lam=mas, pal=ga, pal=ka, ron=ga,
 ron=ka, wa=ras, war=ras, wär=gi, wär=ki,
 wäl=gu, wäl=ku.

27.

a=der, aa=der, ka=lu, kaa=lu, ke=da, kee=da,
 ki=da, kii=da, ko=li, koo=li, re=del, ree=del, ri=su,
 rii=su, sa=bas, saa=bas, sa=da, saa=da, mu=da,
 muu=da, wa=li, waa=li, Wi=ru, wii=ru.

28.

hoo=bi, hoo=pi, Jaa=gu, Jaa=ku, joo=gi,
 joo=ki, kii=da, kii=ta, koo=di, koo=ti, laa=da,
 laa=ta, möe=da, möe=ta, pii=bu, pii=pu, pii=gi,
 pii=ki, paa=di, paa=ti, rii=gi, rii=ki, waa=di,
 waa=ti, wää=di, wää=ti.

29.

la=gi, la=ki, laf=ki, ku=bu, ku=pu, kup=pu,
 ki=da, ki=ti, kit=ti, pu=gu, pa=ku, pak=ku, ra=da,
 ra=taš, rat=ta, ta=ba, ta=pa, tap=pa, tu=gi,
 tu=ki, tuk=ki, wa=ga, wa=ka, wak=ka.

30.

e=la=ma, kaa=lu=ma, tu=le=ma, kuu=la=ma,
 lu=ge=ma, liif=ka=ma, hul=gu=ma, hul=ku=ma,
 ja=ga=ma, jät=ka=ma, ko=gu=ma, kii=ku=ma,
 pu=ge=ma, pak=ku=ma, ra=ba=ma, rap=pi=ma,
 su=ge=ma, jök=ku=ma, so=ni=ma, soo=ni=ma,
 ti=ba=ma, tip=pi=ma, wa=di=ma, waa=ta=ma.

31.

fl, pl, pr, tr, fr.

klaas, klaar, kliš=ter, kliš=ma, pleff, pliks, plats,
 ploom, plaat, prees, pruun, proow, pruu=ki=ma,
 trepp, truu, trumm, trüff, troon, kraas, kruus,
 kriit, kroon, kraaw, kriips, krist=liif, kramp.
 Klaa=ri Truu=ta trü=gib kriip=su=li=seks trü=
 ki=tud klee=ti.

32. Kass.

Kass on hiirte kuningas. Temal on läikiwad silmad, pikk saba, neli jalga, jalgade otsas käpad ja terawad küüned. Ta puhastab maja hiirtest ja murrab ka lindusid ja noori jänesid maha, on väga maias ning tige aga puhas ja võib igale poole ronida. Kass näeb öösel niisama kui päewal ja tahab inimese meelitamist.

33. Lammas.

Lammas on palju suurem kui kass. Temal on ka neli jalga, aga tema jalgade otsas on sõrad, ja karwade asemel willad. Lammas sööb talwel heinu aga suwel rohku. Temast saawad inimesed liha, nahka ja willa. Willadest walmistatakse kõiksugust riidet, nahast tehakse kasukaid ja saani tekkisid.

34. Hobune.

Hobune on kõige suurem kodu elajas. Temal on kaela külles laff, jalgade otsas kabjad, suur saba ja uhke käik. Ta on julge

ja wahwa, teda tarwitatakse wantri- ja ratsa-
 sõidu juures, käib ka adra ja äki ees, tallab
 pahmast ja weab mitmesugused masinad käima.
 Hobune läheb hea harimisega ja hoidmisega
 ilusamaks ja oma waenlaste vastu wõitleb ta
 tagumiste jalgadega.

5. Laps ja talleke.

Laps: Talleke, miks sa karjud nõnda
 haledaste?

Talleke: Minu ema on ära kadunud.

Laps: Kas sa kardad, et sinule keegi hai-
 get teeb, kui sa üksi oled?

Talleke: Kartusest ei tea ma midagit,
 aga ma tahan oma armsa ema juures olla,
 niisama nagu sinagi. —

Selle järele tuli wana lammas lähedalle
 ja määgis oma tallekest. See hüppas rõemuga
 tema juurde ja ei lastnud teda enesest enam
 lahkuda.

6. Hobune ja warblane.

Warblane palus: „Armas hobune! Sull
 on sõimes rohkeste tuitu, luba sealt mõni
 terake ka minule, sest minu kõht on üksna
 tühi!“ Hobune wastas lahkest: „Wõta julgeste,
 weike linnuke, siit saab meile mõlematele!“

Nad söiwad rõemfaste kõhud täis. Kui suwel kange palawaga palju kärpseid sigines, kes hobuse kallale tikkusiwad, siis püüdis warblane neid hulga kaupa kinni, et nad tema heategijale kahju ei saanud teha.

37. Hiired ja konnad.

Hiirede ja konnade wahel tõusis kord nii suur riid, et neid keegi enam lepitada ei jõudnud. Mõlemilt poolt walmistati sõa wastu ja koguti sõdijaid. Waewalt oliwad nad lagedalle jõudnud ja suure toredusega sõdimist alganud, kui juba kullid ning waresed juurde lendasiwad ja neid kõiki oma pugudesse söiwad. — Nõnda juhtub riidlejatele alati.

38. Rebane ja wares.

Rebane tahtis wareselt, kes puu oksa peal oma saaki söi, liha tükki kätte saada. Ta hakkas warest kiitma ja ütles: „Ah kui

ilus sa oled! Sinu noff on palju nägusam kui teistel lindudel ja sinu pea on lõpmata kena. Küll tahaksin ma hea meelega ka sinu ilust

lauulu healt kuulda!" — Wares sai kiitusest ühkeks, ustus rebase walet ja hakkas waakuma. Waakudes libises liha tükk noka wahelt lahti ja kukkus rebase ette maha, kes seda ära söi. — Petise juttu ära usu ialgi! —

39. Hea tuningas.

Ühes Aasia maa jaus elas kord wäga hea tuningas, kes suure truudusega oma riiki walitses ja kellelgi ülekohtu ei teinud. Aga jüiski tiutasiwad teda kadedad inimesed ja püüdsiwad tema üle kõlbmata juttusid rääkida. Kord oli ta telkis ja kuulis, kudas soldatid wäljaspool telki teda laimasiwad. Aga kudas maksis ta seda kurja neile kätte? Ta astus telgist wälja ning ütles: „Sõbrad, kui teie mind tahate tiutada, siis minge minust natuke kaugemale!" —

40. Musta räästa tarkus.

Palawal põua ajal leidis janune must räästas heina saadu äärest wee pudeli. Et ta lühikese nohaga sealt wett kätte ei saanud, sellepärast püüdis ta pudelit katti nohkida ehk ümber lükata, aga selleks oli temal jõud kasin. Wiimaks leidis ta ometi hea nõuu. Ta korjas weikesi kivi ja wiskas neid pudelisse

kuni weisi nii kõrgelle tõusis, et ta janu võis kustutada.

Kes väsimust ei karda, selle soov lähneb täide.

41. Parastamise palt.

Hunt oli auku kukkunud, mida inimesed tema püüdmiseks olivad valmistanud. Seda nägi rebane, hakkas hädasse langenud loomakest pilkama ja nimetas teda lolliks, et ta püüdjate kavalusest ei olnud aru saanud. Kui ta nõnda parastas ja ümber augu ääre senna ja tänna rõemu pärast hüppas, langes ta ise ka jisse.

Ära pilka seda, kes õnnetusse on langenud, sest sa ei tea, mis sinule enesele võib juhtuda!—

42. Kats sikku.

Sügava jõe kitsa purde peal juhtusid kaks sikku teine teisele vastu tulema. „Tee lahti!“ hüidis esimene. „Kudas sa nõnda tohid käratseda?“ küsis teine, „mina olin ju enne sind silla peal, sellepärast pööra tagasi ja lase mind enne üle minna!“ — „Kuhu sa mõistuse oled jätnud?“ karjus esimene, „mina olen sinust wanem ja piaksin tagasi pöörama!

“Ei ialgi!” — Nõnda jonnisivad mõlemad ega tahtnud kumbgi järele anda, kuni nad sarwedega teine teist poksimata hakkasivad. Kõigest põrutamisest kuktusivad aga mõlemad üle silla ääre jõtte, kust nad waewalt weel eluga pääsesivad. —

Nõnda juhtub jonnijatele ikka.

43. Jumal.

Jumal on kõige ülem kuningas ehk walitseja. Ta on taewa ja maa, päikese ja tähed, inimesed ja kõik loomad loonud. Ta walitseb ja hoiab kõiki, teda ta on loonud, isaliku armastusega. Sellepärast hüitakse Teda armuliseks taewa Jaks. Ta on igas kohtas ja näeb kõik, mis tehakse. Ta on helde ja armastab õigust, aga wihtab kangeste õelust ja ülekohtu. Kes teda armastavad ja õiguses elavad, neile teeb Ta palju head ja annab igawest õnnistust. —

44. Jeesus.

Jeesus on Jumala poeg. Ta sündis lunastamise töö pärast ka inimeseks. Betlemma karjased oliwad esimesed, kellele seda sündimist kuulutati. Jeesus kaswas wagaduses, oli sõnakuulelik wanemate vastu ja armastas

inimesi. Nüüd on ta jälle taewas Jsa juures ja walitseb Temaiga kõige looduse üle. Jeesus tahab, et kõik lapsed nii wagad ja sõnakuulelikud oleksiwad, kui Tema oli, sellepärast ütleb Ta: „Laske lapsukesed minu juurde tulla, et nad minust õpiwad, õnnistust saawad ja taewariiki päriwad!“

45. Millal maksan?

Millal maksan memme waewa,
Hea ema piima waewa,
Kahel käel kandemise?
Kaswatas kui kaunakesta,

Wiis mind põlles põllu peale,
Pani parmaste wahele,
Sületäide kesteella:
Et ei tulnud tuuli peale,
Ega weerend wihma peale!

46. Õpetuse sõnad.

1. Kuule oma wanemate sõna, sest nemad on sind sünnitanud ja ära põlga neid mitte kui nad wanaks on saanud! — 2. Kes suud ja keelt hoiab, see hoiab hinge ahastuse eest. — 3. Osta tõtt ja tarkust, mõistust ja õpetust, aga ära kauta neid mitte! — 4. Wiin ajab

pillama, kange joomaaeg möllama, sellepärast ei saa keegi targaks, kes nende sõber on. — 5. Wiikamine kihutab riidu, aga armastus katab üleastumise finni. — 6. Paremi pisut õigusega, kui palju ülekohtuga. —

Tähendus: Kui laps selle osa aabitjat on ära õppinud, siis tuleb temale „Laste Lugemise raamat“ osta, mida M. Tõnisson kirjutanud. Selles raamatus on 145 lugemise tükki ja 55 pilti. Hind 20 kop.

Supiteetja.

Pütasjapp.

Luapühkija.

Kalkun.

Part.

Luif.

Löwi.

Roerake.

Karu.

I s s a.

Jeesuse palve.

Meie Issa, kes Sa oled taewas! Pühitsetud saagu Sinu nimi. Tulgu meile Sinu riik. Sinu tahtmine sündigu kui taewas, nõnda ka maa peal. Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew ja anna meile andeks meie wõlad, nõnda kui meie ka andeks anname oma wõlglastele. Ära saada meid mitte kiusatuse fiske, waid peasta meid ära kurjast. Seft Sinu päralt on riik, wägi ja auu igaweste! Amen.

Sommitu palve.

Armas taewane Issa! Meie täname Sind, et Sa meid sell öösel armulikult oled kaitsnud ja kõige kahju eest hoidnud. Pimedus on mööda läinud, walgus on jälle kätte jõudnud. Sinu ilus päikene paistab armfaste kõikide peale, soojendab ja walgustab. Äita, et ka meie oma tegude poolest nii puhtad wõiksime olla nagu päikene! Äita, et meie kõikidele wõiksime head teha ja neile rõemuks olla! Amen.

Palve enne jõömist.

Armas Issand! Sina oled helde ja Sinu helbus toidab kõiki, kes elawad ning liiguwad. Dnnista rooga, mis meie praegu oma ihu ramuks wõtame! Amen.

Palve pärast söömist.

Tänagem Issandat, sest Tema on hea ja Tema heeldus kestab igaveste! Tema teud on suured; kõik loodus on täis Tema pärandusi. Temale toogem auu ja kiitust! Amen.

Õhtu palve.

Oh kõigewägewam Issand! Meie täname Sind, et meid mööda läinud päeval kõige kahju eest oled hoidnud. Kõik loomad jäewad une hõlmasse puhkama, aga Sina, nende Looja, ei maga ega uinu, waid näed öösel niisama selgeste nagu päewal. Sellepärast palume Sind, hoia ja kaitse meid, et meile mingisugust häda ega õnnetust ei sünniks! Saada head inglid meie ümber walwajateks, et meie rahulikult wõiksimme magada ja rõemuga uut päewa walgust näha saada! Amen.

Wõerad tähed.

C c (tse) räägitakse kui pehme „t“: Carl, Columbus, Cook; aga a, i, ä ees kui „tse“: Cilicia, Cedri-puu, Sicilia, Cäsarea.

Ch ch (tse-ha) räägitakse kui kõwa „h“, sõna alguses ka kui „t“: Koch, Chaldea, Chiwa, Christus.

F f (ehw) räägitakse kui kõwa „w“: Friedrich, Geografia.

Z z (tset) räägitakse kui kõwa „ts“: Zoologia, Zion, Zeitung.

V v (fau) räägitakse muis keeltes kui „w“: Victor, Venus; aga Saksakeeles kui „f“: Vater, vermeiden.

Sch ich (es-tse=ha) heli ei ole mõimalik tähte-
bega tähendada, seba piab õppijale suu sõnaga ette
räägitama. Schiller, Schlüsselburg.

Qu qu (ku) räägitakse kui „kw“: Quinte, Qua-
tember, Quartett.

X x (its) räägitakse kui „ks“: Alexander, Sextus.

Y y (ipsilon) luetakse mahest kui „i“: Lady,
July, Juny, mahest kui „ü“: tyna, hynä; sõna al-
guses, täishealeliste ees, kui „j“: Dukatn, York.

Ladina keele tähed.

A a	B b	C c	Ch ch	D d	E e	F f	G g
U a	B b	C c	Ch ch	D d	E e	F f	G g
H h	I i	J j	K k	L l	M m	N n	O o
H h	I i	J j	K k	L l	M m	N n	O o
Q q	R r	S s	T t	U u	V v	W w	X x
Q q	R r	S s	T t	U u	V v	W w	X x
Z z	Ä ä	Ö ö	Ü ü				
Z z	Ä ä	Ö ö	Ü ü				

Anna leiba! Eewa mine tuppa! Tule sööma!
Raiu puid! Lõika katki! Kes läheb mõisa? Wil-
lem sõidab linna. Kes hakkab kirjutama? Mitu
meest sa nägid? Naine nutab. Saul naerab.
Friedrich lueb Zeitungi. Jaan õpib Geografiat.
Ilm on ilus. Hindrek laulab. Otu wilistab. Uks
kääksub. Lõukene lõõritab. Kari läheb wainule.
Kiwi on kõwa.

Arvu tähed ehk numrid.

	*	* *	* *	* * *	* * *	* * * *
*	*	*	* *	* *	* * *	* * *
1	2	3	4	5	6	7
üks	kaks	kolm	neli	viis	kuus	seitse

* * * *	* * * * *	* * * * *
* * * *	* * * *	* * * * *
8	9	10
kaheksa	üheksa	kümme

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Radina numrid.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX				
13	14	15	16	17	18	19	20				
XXI	XXX	XL	L	LX	LXX	LXXX	XC	C			
21	30	40	50	60	70	80	90	100			
CC	CCC	CD	D	DC	DCC	DCCC	CM	M			
200	300	400	500	600	700	800	900	1000			

Õesti kirjutuse tähed.

Aa Bb Dd Ee Gg
 Hh Ii Jj Kk Ll
 Mm Nn Oo Pp Rr
 Ss Tt Uu Vv
 Ää Öö Üü

Aed Eewa Hunt Ingel Jaan
 Kai Liina Mall Noor Org
 Pärt Rein Siim Tamm Uur
 Viis Äär on ilus. Öö on pime.

Üüri maja.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Sirja märgid.

. punkt, ütelse ehk kõne kindel lõpe märk. —
 , komma, ütelsest tarmitatav lühike kinni pida-
 mise märk. — ; semikoolon, ehk pool-punkt, pikem
 kinni pidamise märk. — : koolon, näituse märk. —
 — mõtlemise märk. — ! õhkamise märk, mida
 nende ütelse järelle pannakse, mis õhkamist, käst-
 mist ja hüdmist tähendavad. — ? küsimise märk.
 — „“ jutumärgid, waele wõetawate tähtja sõnade
 ehk ütelse tähendajad. — = ühenduse ehk lahu-
 tuse märk. — ’ kustutamise märk. — :: kor-
 dajad märgid, mis ütelist, mille järel nad seis-
 wad, weel teist korda käsiwad lugebda ehk laulda. —
 () [] klammerid, sulgumise märgid, mille waele
 seletaw sõna ehk ütelse pannakse. — * † tähend-
 use märgid, mis selle sõna juurde pannakse, mil-
 lest wäljaspool juttu pikemalt tahetakse rääkida. —
 § jau märk ehk paragrahw. —

Wene trüffi tähed.

А а Б б В в Г г Д д Е е Ж ж З з

А а В в В в Г г Д д Е е Ее же Се се

И и К к Л л М м Н н О о П п Р р

И и И и К к Л л М м Н н О о П п Р р

С с Т т У у Ф ф Х х Ц ц Ч ч Ш ш

С с Т т У у Ф ф Х х Ц ц Ч ч Ш ш

Щ щ Ъ ъ Ы ы Ь ь Ъ ъ Э э Ю ю Я я

Щщ Ъъ Ыы Ьь Ъъ Ээ Юю Яя

Ө ө Ү ү Й й

Үү Йй Шшитша Шкраткоі.

Wene keele harjutus.

1.

А а, О о, Н н, М м.

Аа, Оо, Нн, Мм.

На,	но,	Аи-на,	ман-на,	ма-ма.
paal	aga	Anna	mann	amma

2.

Л л, И и, У у.

Лл, Ии, Уу.

Ма-ло,	ми-ло,	ну-ли,	и-ли.
paat	ama	nuli	ili
Лу-на,	ли-ла,	ну,	ми-мо.
luu	lilla	nu	mi-mo

3.

Г г, К к.

Гг, Кк.

Гó-ло,	нó-ги,	гни-ло,	гли-на,	мно-го,	му-ка.
paajas	jalad	maida	saavi	palju	jahti
Кни-га,	гни-ла,	кам-ни,	о-ко,	мам-ка,	ма-ли-на.
raamat	ajas	kiivid	silin	amm	vaarajaa

4.

П п, Б б.

Пп, Бб.

Пáл-ка, бá-ни, пá-па, бá-ба, бй-ли, пй-ли, бй-ла.
 kapp saunad paapst naine lõivab jõivab lõi

Пи-лá, лá-га, пй-ли, бу-мá-га, гу-бá.
 saag kapp kuulid paber moff

5.

Т т, Д д.

Тт, Дд.

Тй-по, ду-тá, тй-на, дó-ма, да, йт-ка, дй-ма, ту-дá.
 nuri loof muda kodus ja part mõte jenna

Й-да, ние-тó, плá-та, ку-дá.
 õng ei keegi mats kuõu

6.

Р р, Э э.

Рр, Ээ.

Ру-кá, рá-ки, пá-ра, кá-ра, бй-ри, рá-но, э-та, э-ти.
 kafi wõhjad paar nuhtlus tormid waratselt see neeb

Э-ра, тру-бá, дли-нá, кру-пá.
 ajaarwamine korsten pikkus tangud

7.

В в,**Ф ф.***Вв,**Фф.*

Вѡд-ки, нѣ-во, фла-ги, нѡ-во, ви-нѡ фѣ-ра, дѣ-во.
 hundid ōsu lipud unš wiin jōidu-riift ime

Прав-да, бѣк-ва, фл-гѣ-ра.
 õigus tãht wigur

8.

Ө ө,**Х х.***Өө,**Хх.*

Өн-тá, Өо-нá, ху-лá, мѣ-ха, хѣ-до, три.
 tãhe nimi inimese nimi laitus tãrbes jandiste kolm

Хáт-ка, нá-до, ѣ-хо, илѡ-хо, глѣ-по.
 õnnifene tartwis tõrto tchhaste rumalaaste

9.

З з,**С с.***Зз,**Сс.*

Зн-мá, сѣ-ла, рѡ-за, ли-еá, слѡ-во, зло, сá-ло, зѡ-ло-то.
 talwe jōud roos rebane sõna kurjus rasw kuld

Са-дѣ, сѡ-ло-на, стá-до.
 ištuta joolane tati

10.

Е е,

Ъ ъ.

Ее,

Ъъ.

Е-мý, Ё-да, е-сй, Ёз-да, дѢ-ло, тѢ-ло, се-лó, гѢ-тó.

temale fööf oled föit tegu tēša kūla šuwi|

Мó-ре, пе-рó, еѢ-но, двѢ.

meri sulg hein kās

11.

Ю ю,

Я я.

Юю,

Яя.

Юп-ка, зем-лй, кýх-ня, я, й-го-да, й-ма, й-блó-кó.

jeeliš ma fööf mina mari auš õun

Дя-дя, змѢ-й, ва-рю, дѢ-ла-ю.

oni nđel-ušš teedan teen

12.

Ш ш,

Ж ж.

Шш,

Жж.

Шй-тó, жй-тó, кóш-ка, лóж-ка, шкó-ла жйр-но.

šmmelšub wiši kās iušikas fool rašwane

Шап-ка, жат-ва, шý-ба, жа-рá.

müts šitšus šajušas palawš

Ч ч,

Щ щ.

Чч,

Щщ.

Пѣч-ка, ча-шка, ще-ка, пі-ща, рúч-ка, щед-ро.
 ahi kauē pale toit sang ſelbeste

Чú-до, тóл-ще, чис-лó, бóч-ка.
 ime paſſem arw maat

Ц ц,

Ы ы,

І і,

Й й.

Цц,

Ыы,

Іі,

Йй.

Цѣ-на́, кú-ри-ца, ли-цó, птí-ца, úм-ни-ца, ú-ли-ца.
 hind kana nāgu lind tarf uulits

Мы, вы, мý-ло, рý-ба, лý-ко, мой, твой, лі-ні-я.
 meie teie ſeer kala niin minu ſinu jaon

Пѣ-ні-е, чай, І-ó-на, свой, чтé-ні-е, ú-лей, бí-блi-я.
 laulmine teewesi Zoopaš oma lugemine meſipuu piibel

Ъ ъ,

Ь ь.

Ъъ,

Ьь.

Братъ, братъ, столъ, столъ, шкапъ, коль, шесть.
 wend wõtma laud nii palju kapp ſui ſuus

Бранъ, бранъ, дѣнь-ги, скóль-ко, тóль-ко, семь-я.
 wõetud riid raha ſui palju ühes persõnd

Брaтъ-я́, свинь-я́, коль.
 wennad ſiga teimaš

Wene arwu sõnad.

1 одинъ, 2 два, 3 три, 4 четыре, 5 пять, 6 шесть, 7 семь, 8 восемь, 9 девять, 10 десять, 11 одиннадцать, 12 двѣнадцать, 13 тринадцать, 14 четырнадцать, 15 пятнадцать, 16 шестнадцать, 17 семнадцать, 18 восемнадцать, 19 девятнадцать, 20 двадцать, 30 тридцать, 40 сорокъ, 50 пятьдесятъ, 60 шестьдесятъ, 70 семьдесятъ, 80 восемьдесятъ, 90 девяносто, 100 сто.

Nädala päewade nimed.

Воскресенье — pühapäev, понедельникъ — esmaspäev, вторникъ — teisipäev, среда — keskpäev, четвергъ — neljapäev, пятница — reede, суббота — laupäev, недѣля — pädal.

Jumala kümme käsku.

Esimene käsk: Mina olen Issand sinu Jumal:
Sull ei pia teisi jumalaid olema minu kõrvas.

Mis see on?

Meie piame Jumalat üle kõige asjade kartma, armastama ja Tema peale lootma.

Teine käsk: Sina ei pia Jumala oma Issanda nime asjata juhu wõtma: sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes Tema nime kurjaste pruugib.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie Tema nime juures ei nea, ei wannu, ei lausu, ei waleta ega peta, waid et meie Teda kõige häda sees appi hüüame, palume, kiidame ja täname.

Kolmas käst: Sina piad pühapäewa pühitsema.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie jutlust ja Jumala sõna ei põlga: waid et meie seda pühaks piame, heal meelel kuuleme ja õpime.

Neljäs käst: Sina piad oma isa ja ema auustama, et sinu käsi heaste käib ja sina kaua elad maa peal.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma wanemaid ja isandaid ei põlga ega wi-hasta; waid et meie neid auustame, teenime, nende sõna kuuleme ja neid armsaks ja kalliks piame.

Viies käst: Sina ei pia tapma.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie ligimese ihule ühtegi kahju ega kurja ei tee, waid et meie teda aitame ja temale head teeme kõige häda sees.

Kuues käst: Sina ei pea abielu ära rikkuma.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie kassinaste ja puhtaste elame, kõnebe ja tegude sees ja et igauks piad oma abikaasa armastama ja auustama.

Seitsmes käst: Sina ei pia warastama.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie ligimese raha ja wara ei wõta, ei kawala kauba ega petise tööga eneste poole ei kisu: waid et

meie tema wara ja peatoidust aitame kaswatada ja hoida.

Raheljas läst: Sina ei pia ülekohtut tunnis-
tama ligimese wastu.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie ligimese peale kawalaste ei waleta, teda ei peta, teelt ei petša ega kurje kõnesid tema peale ei tõsta; waid et meie tema eest kostame, kõik head temast kõneleme ja kõik asjad heaks kääname.

Üheljas läst: Sina ei pia himustama ligi-
mese koda.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie ligimese pärandust ega koda kawalusega ei püia ega õiguse nimel eneste poole ei kisu; waid et meie teda aitame, et tema seda enesele mõiks pidada.

Kümnes läst: Sina ei pia himustama ligi-
mese naist, julast, ümardajat, weisid ega muud mis
tema päralt on.

Mis see on?

Meie piame Jumalat kartma ja armastama, et meie ligimese naist, peret ega weisid ära ei awatele ega wägisi ei mõta; waid et meie neid maenitseme et nemad paigale jäewad ja teewad mis nende kohus on.

Noor-kuu. Esimene weerand Täis-kuu. Wiimne weerand.

Tähendus: Kui laps selle aabitse on läbi õppinud, siis tuleb te-
male „*Päste lugemise raamat*“ osta, mida M. Tõnisson on
kirjutanud. Selles raamatus on 145 lugemise tükki ja 55 pilti. S. 20 f.

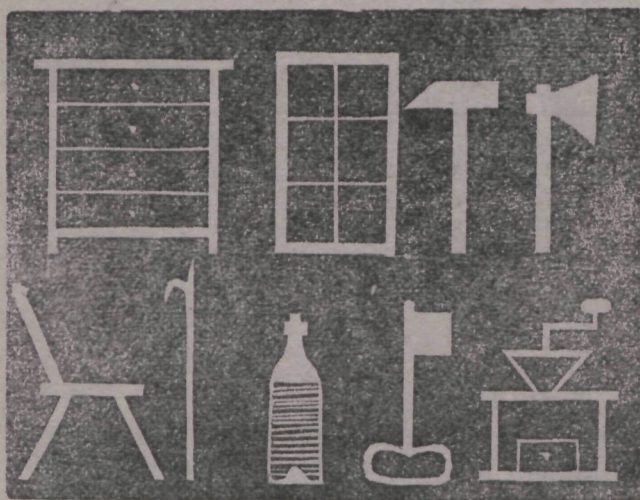
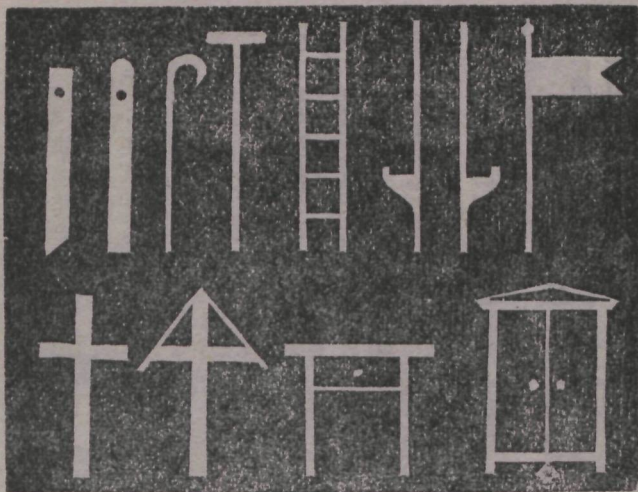
üts-ford-üts.

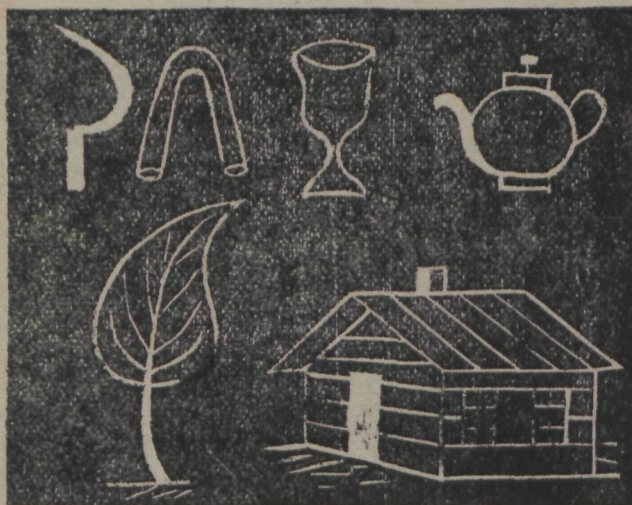
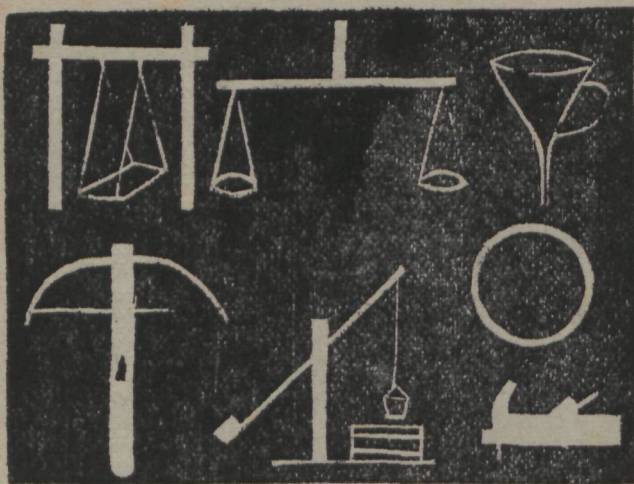
1 ford 1 on 1	1 ford 2 on 2	1 ford 3 on 3
2 " 1 = 2	2 " 2 = 4	2 " 3 = 6
3 " 1 = 3	3 " 2 = 6	3 " 3 = 9
4 " 1 = 4	4 " 2 = 8	4 " 3 = 12
5 " 1 = 5	5 " 2 = 10	5 " 3 = 15
6 " 1 = 6	6 " 2 = 12	6 " 3 = 18
7 " 1 = 7	7 " 2 = 14	7 " 3 = 21
8 " 1 = 8	8 " 2 = 16	8 " 3 = 24
9 " 1 = 9	9 " 2 = 18	9 " 3 = 27
10 " 1 = 10	10 " 2 = 20	10 " 3 = 30

1 ford 4 on 4	1 ford 5 on 5	1 ford 6 on 6
2 " 4 = 8	2 " 5 = 10	2 " 6 = 12
3 " 4 = 12	3 " 5 = 15	3 " 6 = 18
4 " 4 = 16	4 " 5 = 20	4 " 6 = 24
5 " 4 = 20	5 " 5 = 25	5 " 6 = 30
6 " 4 = 24	6 " 5 = 30	6 " 6 = 36
7 " 4 = 28	7 " 5 = 35	7 " 6 = 42
8 " 4 = 32	8 " 5 = 40	8 " 6 = 48
9 " 4 = 36	9 " 5 = 45	9 " 6 = 54
10 " 4 = 40	10 " 5 = 50	10 " 6 = 60

1 ford 7 on 7	1 ford 8 on 8	1 ford 9 on 9
2 " 7 = 14	2 " 8 = 16	2 " 9 = 18
3 " 7 = 21	3 " 8 = 24	3 " 9 = 27
4 " 7 = 28	4 " 8 = 32	4 " 9 = 36
5 " 7 = 35	5 " 8 = 40	5 " 9 = 45
6 " 7 = 42	6 " 8 = 48	6 " 9 = 54
7 " 7 = 49	7 " 8 = 56	7 " 9 = 63
8 " 7 = 56	8 " 8 = 64	8 " 9 = 72
9 " 7 = 63	9 " 8 = 72	9 " 9 = 81
10 " 7 = 70	10 " 8 = 80	10 " 9 = 90

10 ford 10 on 100, 10 ford 100 on 1000.

Hind 10 top.

